

Pomniki przyrody część 2

Specyficznymi obiektami łączącymi walory kulturowe i przyrodnicze są stare, pomnikowe drzewa. Mają one ograniczoną trwałość, nawet jeżeli maksymalna długość ich życia kilkakrotnie przekracza długość życia ludzkiego. Z faktu tego trzeba zdać sobie sprawę. Śmierć drzewa, w tym śmierć pomnika przyrody, jest naturalnym zdarzeniem przyrodniczym. Co więcej, ekolodzy twierdzą, że „drzewo po śmierci jest bardziej żywe niż za życia”, bo jego rozkładające się drewno jest siedliskiem niezwykle specyficznej i unikatowej fauny i flory.

Obecność w krajobrazie, oprócz żywych starych drzew, także drzew zamierających i martwych, jest jedynym sposobem zapewnienia obecności gatunków związanych z takimi środowiskami.

Często istnieją wyższe względy, które powodują, iż drzewo pomnikowe należy usunąć zupełnie, a więc wyciąć. Są to wyjątkowe przypadki. Wówczas komisja składająca się odpowiednich osób sporządza protokół i jeżeli nie ma innej alternatywy i w żaden sposób nie da się powstrzymać usunięcia drzewa, zapada decyzja o jego wycięciu. Zazwyczaj dzieje się tak, gdy zagrażają mieniu i ludzkiemu bezpieczeństwu. Taki przykład ostatnio można było obserwować w miejscowości Pisarzowa, gdzie drzewo Pomnikowe o numerze 18/104 – Dąb szypułkowy, rosnące w paśmie drogi powiatowej Limanowa – Chełmiec. Powodowało blokadę swobodnego przepływu wody w rowie i podmakanie korpusu drogi. Stanowiło to bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu na drodze, ograniczając widoczność oraz naruszając strukturę korpusu drogi w tym miejscu.

Proponuję Państwu poznanie tych wyjątkowych pomników – drzew.

Naszą wędrowkę rozpoczniemy od okazów znajdujących się na terenie miasta Limanowa. Większość z nich została uznana za pomniki przyrody w roku 1968. Są to pojedyncze drzewa lub grupy drzew znajdujące się w prywatnych przydomowych ogrodach lub w zadrzewieniach przykościelnych. Najstarszym pomnikiem przyrody na terenie Limanowej jest grupa drzew – dwie Lipy – zapisana pod numerem 8/73, znajdujące się przy zabytkowej kapliczce na ulicy Matki Bożej Bolesnej w pasie drogowym drogi powiatowej Limanowa-Męcina (ok. 200 m od skrzyżowania w ulicę Polną idąc od rynku). W obecnej chwili drzewa te są mocno uszkodzone, w szczególności wewnątrz pnia, które zabezpieczone jest siatką ochronną. Lipy te o obw. 360 i 500 cm zostały uznane za pomniki przyrody 7 kwietnia 1964r.

Tuż obok, na ulicy Polnej (poniżej torów kolejowych), w zadrzewieniach przy dawnym dworku znajduje się Lipa o obw. 310cm. uznana za pomnik 15 lutego 1972r.

Prawie w centrum miasta, bo w ogrodzie Szkoły Podstawowej nr 1, znajduje się piękna Lipa, uznana za pomnik przyrody o nr 51/380 27 grudnia 1994r. Można ją podziwiać, idąc od rynku ulicą M. Konopniczej, a najlepiej z podwyższonego chodnika przy blokach mieszkaniowych na tejże ulicy.

Jednym z ostatnio wprowadzonych pomników na terenie miasta, dzięki Radzie Miejskiej stał się okazały Wiąz górski rosnący przy ul. Fabrycznej na skwerze po byłym obiekcie sakralnym w Sowlinach. Wiąz jest stosunkowo rzadkim drzewem w zieleni miejskiej i mało kto wie, jak odróżnić go od innych, często spotykanych, drzew, takich jak lipy, dęby czy topole. Spacerując w niedzielne popołudnie bulwarami, można skręcić obok kościoła w Sowlinach w kierunku byłego CPNU i podziwiać ten szczególnie piękny okaz, do czego serdecznie zachęcam.

Tekst i fotografie: Piotr Ociepka